

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้นำเสนอในประเด็นสำคัญจำแนกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังที่เป็นสมาชิกศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนจังหวัดชลบุรี ดังนี้ 1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางแรงจูงใจ 2) การยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้ง 3) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้ง และ 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้ง

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังที่เป็นสมาชิกศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนจังหวัดชลบุรี ที่จัดตั้งเมื่อปี 2553 จำนวน 9 ศูนย์ สมาชิกทั้งสิ้น 270 คน คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane กำหนดนัยสำคัญที่ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 60 ของประชากรทั้งหมด ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นเป็นสัดส่วน (Proportionate Stratified Random Sampling) และการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีจับสลากขึ้นมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ทดสอบความเชื่อมั่นจากกลุ่มตัวอย่าง 20 คน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น ของแรงจูงใจและการยอมรับ เท่ากับ 0.8665 และ 0.7642 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression)

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรี พบว่าเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 51.70 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา

1.3.2 ปัจจัยทางสังคมของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรี พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร มีประสบการณ์ปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ย 16.57 ปี มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเฉลี่ย 1 ครั้งต่อเดือน และเกษตรกรเกือบทั้งหมดได้รับความรู้เรื่องการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

1.3.3 ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรี พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 76.73 ไร่ พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง เฉลี่ย 52.17 ไร่ จำนวนแรงงานทั้งหมดเฉลี่ย 5.41 คน ส่วนใหญ่จะใช้แรงงานในครัวเรือนกับแรงงานจ้างในการปลูกมันสำปะหลัง ต้นทุนการปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ย 3,983.21 บาท/ไร่ รายได้จากการจำหน่ายมันสำปะหลังเฉลี่ย 8,462.28 บาท/ไร่ แหล่งเงินทุนในการปลูกมันสำปะหลังส่วนใหญ่เป็นทุนตนเอง เกษตรกรที่กู้เงินจะกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

1.3.4 ปัจจัยทางแรงจูงใจของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรี ได้แก่ แรงจูงใจในการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้ง พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีแรงจูงใจในการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า เกษตรกรมีแรงจูงใจ ระดับมากทุกประเด็น โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ สารเคมีได้รับการรับรองจากหน่วยงานราชการ มีคำแนะนำการใช้และคำแนะนำบนบรรจุภัณฑ์ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถให้คำแนะนำในการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีได้ สารเคมีมีขนาดบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมและสะดวกต่อการเก็บรักษา รูปแบบของสารเคมีสะดวกต่อการใช้งาน หน่วยงานภาครัฐให้การส่งเสริมและสนับสนุนการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมี การแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีใช้สารเคมีในปริมาณที่น้อยกว่าฉีดพ่น การแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีมีความปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติมากกว่าการฉีดสารเคมี การแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังสามารถป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งได้นาน 1 เดือนหลังปลูก การแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีมีความเป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าการฉีดสารเคมี ต้นทุนการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีต่ำกว่าการฉีดพ่นเพื่อการกำจัดเพลี้ยแป้ง และสารเคมีมีราคาเหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับประสิทธิภาพการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้ง

1.3.5 การยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรี ในภาพรวมเกษตรกรมีการยอมรับเชิงความคิดเห็นและเชิงปฏิบัติต่อการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น เกษตรกรยอมรับเชิงความคิดเห็นในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น คือ อาบน้ำชำระร่างกายทุกครั้งเมื่อแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังเสร็จ โดยยอมรับเชิงปฏิบัติในระดับมาก เกษตรกรยอมรับเชิงความคิดเห็นในระดับมาก จำนวน 13 ประเด็นทั้งนี้ เกษตรกรยอมรับประเด็นเลือกใช้ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังที่ปราศจากโรคและแมลงมากที่สุด และยอมรับเชิงปฏิบัติในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ขณะที่เกษตรกรยอมรับประเด็นใส่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังในถุงตาข่ายแล้วนำไปแช่ในสารเคมีน้อยที่สุด โดยยอมรับเชิงปฏิบัติในระดับปานกลาง ส่วนประเด็นที่เกษตรกรยอมรับเชิงความคิดเห็นในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ การมัดท่อนพันธุ์มันสำปะหลังก่อนนำไปแช่สารเคมี โดยยอมรับเชิงปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

1.3.6 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า มีตัวแปรอิสระ จำนวน 2 ตัว คือ แรงงูใจในการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้ง และตำแหน่งทางสังคม เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีเชิงความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการยอมรับ โดยที่มีตัวแปรอิสระ 12 ตัว คือ อายุ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร ประสบการณ์ปลูกมันสำปะหลัง การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จำนวนแหล่งความรู้ เรื่องการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมี พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง จำนวนแรงงานทั้งหมด ต้นทุนการปลูกมันสำปะหลัง รายได้จากการจำหน่ายมันสำปะหลัง และแหล่งเงินทุนในการปลูกมันสำปะหลัง ไม่เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีเชิงความคิดเห็น ส่วนการยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งเชิงปฏิบัติ มีตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ แรงงูใจในการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้ง จำนวนแรงงานทั้งหมด เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีเชิงปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยแรงงูใจในการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งมีผลเชิงบวกต่อการยอมรับ ส่วนจำนวนแรงงานทั้งหมดมีผลเชิงลบต่อการยอมรับ และมีตัวแปร 2 ตัว คือ อายุ และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ที่เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีเชิงปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยทั้งอายุและการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีผลเชิงบวกต่อการยอมรับ โดยที่มีตัวแปรอิสระ 10 ตัว คือ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกสถาบัน

เกษตรกร ประสบการณ์ปลูกมันสำปะหลัง จำนวนแหล่งความรู้เรื่องการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมี พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ต้นทุนการปลูกมันสำปะหลัง รายได้จากการจำหน่ายมันสำปะหลัง และแหล่งเงินทุนในการปลูกมันสำปะหลัง ไม่เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีเชิงปฏิบัติ

1.3.7 ปัญหาและข้อเสนอแนะของการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อ
การป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีปัญหาในการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีทุกด้านคือ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านผลิตภัณฑ์สารเคมี ด้านการสนับสนุนของรัฐ และด้านความปลอดภัย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน ด้านที่มีปัญหาในระดับมาก คือ ด้านผลิตภัณฑ์สารเคมี ได้แก่ สารเคมี มีราคาสูง และหาซื้อได้ยาก ส่วนด้านที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย คือ ด้านการสนับสนุนของรัฐ โดยมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการให้บริการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังแก่เกษตรกร สารเคมีควรมีราคาถูกลง มีจำหน่ายตามร้านเคมีเกษตรทั่วไป มีการสนับสนุนสารเคมีแก่เกษตรกรเป็นประจำ และควรหาวิธีป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งที่คิดมากับท่อนพันธุ์มันสำปะหลังโดยไม่ใช้สารเคมี

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางแรงจูงใจในการยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้ง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้ง และปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้ง มีสิ่ง ที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 51.70 ปี จบชั้นประถมศึกษา สอดคล้องกับ สุภาพร พงษ์โพธิ์เจริญ (2551: 54) ศึกษาการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการส่งเสริมการปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกร อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 47.8 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ทั้งนี้การปลูกมันสำปะหลังจะใช้แรงงานคนเป็นหลักตั้งแต่ปลูกจนเก็บเกี่ยว เกษตรกรส่วนใหญ่จึงอยู่ในวัยกลางคนซึ่งเป็นวัยทำงาน

2.2 ปัจจัยทางสังคมของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรี เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเฉลี่ยเดือนละ 1 ครั้ง และได้รับความรู้เรื่องการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สอดคล้องกับ สุภาวดี แยมพราม (2549: 98) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการใช้สารชีวภัณฑ์ในการปลูกหอมแดงของเกษตรกรในจังหวัดอุดรธานี พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้านาคาร์เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และกลุ่มเกษตรกร ไม่มีสถานภาพเป็นผู้นำ ได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ของทางราชการ และมีการขอคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่เฉลี่ยเดือนละ 1.72 ครั้ง สำหรับประสบการณ์ปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ย 10.39 ปี ใกล้เคียงกับ ธนพัฒน์ น้อยเพ็ง (2550: 50) ศึกษาการส่งเสริมการผลิตมันสำปะหลังเป็นพืชพลังงานทดแทนแก่เกษตรกร อำเภอดรอน จังหวัดอุดรธานี พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ย 8.46 ปี ทั้งนี้ในส่วนของการเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มเกษตรกร เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในการประกอบอาชีพการเกษตร และเพื่อประโยชน์ในรับความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดจนการกู้เงินจากสถาบันการเงินต่างๆ ซึ่งจะพบว่าเกษตรกรจะเป็นสมาชิกกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรด้วย ส่วนในเรื่องการได้รับความรู้เรื่องการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งที่เกษตรกรได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากที่สุดนั้น อาจเป็นผลมาจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีการให้ความรู้เรื่องการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งให้กับเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ทั้งในการจัดอบรมให้แก่เกษตรกร และการจัดงานรณรงค์ในพื้นที่อย่างต่อเนื่องทุกอำเภอ อีกทั้งมีการใช้ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนที่เกษตรกรเป็นสมาชิกอยู่ เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งของจังหวัดชลบุรี จึงทำให้เกษตรกรได้รับความรู้เรื่องการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากที่สุด

2.3 ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า พื้นที่การเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 76.73 ไร่ สูงสุด 1,200 ไร่ ต่ำสุด 3 ไร่ พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ย 52.17 ไร่ สูงสุด 500 ไร่ ต่ำสุด 2 ไร่ ใกล้เคียงกับ ประพิศ วรรณสังข์ (2551: 95) ศึกษาการผลิตและการตลาดมันสำปะหลังของเกษตรกร อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ย 48.42 ไร่ จากผลการวิจัยที่ค้นพบพื้นที่การเกษตรทั้งหมด และพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรมีการกระจายตัวกันมากและมีความแตกต่างกันของจำนวนพื้นที่สูงสุดและต่ำสุด ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดชลบุรี มีทั้งเกษตรกรที่เป็นรายย่อยที่ปลูกมันสำปะหลังโดยใช้แรงงานในครอบครัวเป็นหลักพื้นที่จึงมีขนาดเล็ก ในขณะที่เกษตรกร

รายใหญ่จะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่จำนวนมาก และมีการจ้างแรงงาน ส่วนใหญ่ใช้เงินทุนตัวเอง ส่วนเกษตรกรที่กู้เงินจะกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ใกล้เคียงกับ อรรถสรธรรม (2551: 143) ศึกษาความรู้และความคิดเห็นต่อการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในตำบลวังโรงใหญ่ อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า แหล่งเงินทุนในการผลิตมันสำปะหลังส่วนใหญ่มาจากทุนตนเอง รองลงไปที่กู้เงินจากญาติและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

2.4 ปัจจัยทางแรงจูงใจของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรี ได้แก่ แรงจูงใจในการเช่าท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้ง ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีแรงจูงใจในการเช่าท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่เกษตรกรมีแรงจูงใจมากที่สุด คือ สารเคมีได้รับการรับรองจากหน่วยงานราชการ สอดคล้องกับ สุภาวดี แยมพราม (2549: 98) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการใช้สารชีวภัณฑ์ในการปลูกหอมแดงของเกษตรกรในจังหวัดอุดรธานี พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการใช้สารชีวภัณฑ์ในการปลูกหอมแดงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่เกษตรกรเห็นว่าเป็นแรงจูงใจมากที่สุด คือ ทำให้ผลผลิตหอมแดงปลอดภัยกว่าการใช้สารเคมี ซึ่งอาจจะแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรให้ความสำคัญต่อความปลอดภัยมากที่สุด ทั้งนี้ เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังอาจจะมีความคิดเห็นว่าสารเคมีที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานราชการ จะสามารถป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งได้ และจะมีความปลอดภัยกับตัวเกษตรกรมากกว่าสารเคมีที่ไม่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานราชการ

2.5 การยอมรับเทคโนโลยีการเช่าท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีการยอมรับเทคโนโลยีการเช่าท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งเชิงความคิดเห็นและเชิงปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีประเด็นที่ควรอภิปราย ดังนี้

2.5.1 ส่วนใหญ่เกษตรกรมีการยอมรับเชิงความคิดเห็นและการยอมรับเชิงปฏิบัติ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ ในประเด็นที่มีการยอมรับเชิงความคิดเห็นในระดับมากก็จะมีการยอมรับเชิงปฏิบัติในระดับมากด้วย และเมื่อพิจารณาการยอมรับเชิงความคิดเห็น พบว่าเกษตรกรยอมรับประเด็นอาบนํ้าชำระร่างกายทุกครั้งเมื่อเช่าท่อนพันธุ์มันสำปะหลังเสร็จในระดับมากที่สุด ในขณะที่เกษตรกรยอมรับเชิงปฏิบัติประเด็นการคัดเลือkdต้นพันธุ์มันสำปะหลังจากแหล่งที่ปลอดภัยและเชื่อถือได้ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของร่างกายมาก แต่ในทางปฏิบัติให้ความสำคัญกับเรื่องของการได้รับผลตอบแทนมากกว่าความปลอดภัยของตนเอง โดยอาจเป็นเพราะอันตรายที่เกิดจากการใช้สารเคมีนั้นจะใช้

เวลานานจึงจะเห็นผล ในขณะที่การเลือกต้นพันธุ์มันสำปะหลังที่ปลอดภัยจากโรคและแมลง จะทำให้เกษตรกรมีโอกาสได้รับผลผลิตมันสำปะหลังมากขึ้น เกิดรายได้มากขึ้น สามารถเห็นผลได้ภายในระยะเวลา 1 ปี เมื่อเก็บเกี่ยวมันสำปะหลัง

2.5.2 ประเด็นอาบนํ้าชำระร่างกายทุกครั้งเมื่อแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังเสร็จ เกษตรกรมีการยอมรับเชิงความคิดเห็นในระดับมากที่สุด แต่มีการยอมรับเชิงปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีความตระหนักถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นจากการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมี แต่ในทางปฏิบัติเกษตรกรอาจจะไม่สามารถอาบนํ้าชำระร่างกายเมื่อแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังเสร็จได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลังจากที่เสร็จการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังแล้ว เกษตรกรยังคงมีงานที่ต้องทำในแปลงมันสำปะหลังอย่างต่อเนื่อง และที่พืชมักจะห่างไกลจากแปลงมันสำปะหลัง เกษตรกรจะเดินทางกลับที่พักไปเพื่ออาบนํ้าก็ต่อเมื่อเสร็จจากงานในแปลงมันสำปะหลังแล้ว

2.5.3 ประเด็นเลือกใช้ต้นพันธุ์มันสำปะหลังจากแหล่งที่ปลอดภัยและเชื่อถือได้ และ ประเด็นคัดเลือกท่อนพันธุ์มันสำปะหลังที่ปราศจากโรคและแมลง เป็นประเด็นที่เกษตรกรยอมรับเชิงความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เป็นสองอันดับแรก และมีการยอมรับเชิงปฏิบัติในระดับมากที่สุดและระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรส่วนใหญ่มีการเก็บพันธุ์มันสำปะหลังไว้ใช้เอง หรือนำมาจากเพื่อนบ้าน ญาติ พี่น้อง ที่เป็นแหล่งที่ปลอดภัยและเชื่อถือได้อยู่แล้ว เช่นเดียวกับ จารูวรรณ ไหญ่ยงค์ (2547: 98) พบว่าแหล่งพันธุ์ของเกษตรกร คือ เกษตรกรเก็บพันธุ์ไว้เอง รองลงมาคือเพื่อนบ้าน ศูนย์วิจัยและพัฒนามันสำปะหลัง และญาติพี่น้องตามลำดับ

2.5.4 ประเด็นมัดท่อนพันธุ์มันสำปะหลังก่อนนำไปแช่สารเคมี เป็นประเด็นที่เกษตรกรยอมรับเชิงความคิดเห็นในระดับปานกลาง และยอมรับเชิงปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะเกษตรกรมีความคิดเห็นว่าการมัดท่อนพันธุ์มันสำปะหลังก่อนนำไปแช่สารเคมี ทำให้เกิดความยุ่งยากในการปฏิบัติมากขึ้น เสียเวลามากขึ้น ทั้งนี้การส่งเสริมให้เกษตรกรมัดท่อนพันธุ์มันสำปะหลังก่อนนำไปแช่ในสารเคมีนั้น จะทำให้ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังเรียงตัวกันเป็นระเบียบ ซึ่งจะส่งผลให้สามารถแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังได้จำนวนมากในการแช่แต่ละครั้ง

2.6 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า มีตัวแปรอิสระ จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ แรงจูงใจในการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้ง ตำแหน่งทางสังคม จำนวนแรงงานทั้งหมด อายุ และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรี

2.6.1 แรงจูงใจในการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้ง เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการยอมรับ ทั้งการยอมรับเชิงความคิดเห็นและเชิงปฏิบัติ นั่นคือ ถ้าเกษตรกรมีแรงจูงใจที่จะแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งมาก ทั้งในเรื่องของรูปแบบสารเคมี การรับรองจากหน่วยงานราชการ ประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดราคาเหมาะสม ต้นทุนต่ำ มีผู้ให้การสนับสนุนและแนะนำ และปลอดภัย ก็จะทำให้เกษตรกรมีการยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งมากขึ้นด้วย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะเกษตรกรเห็นว่าการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเป็นวิธีที่จะสามารถกำจัดเพลี้ยแป้งที่ติดมากับท่อนพันธุ์มันสำปะหลังและเมื่อปลูกมันสำปะหลังไปแล้ว โอกาสที่เพลี้ยแป้งเข้าทำลายน้อยลง สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ ทั้งนี้ผลการศึกษาสอดคล้องกับดิเรก ฤกษ์ห่วย (2527: 57-62) กล่าวว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการยอมรับแนวความคิดใหม่ คือ เกษตรกรที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความพร้อมทางด้านจิตใจ มีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและต่อเทคโนโลยีที่นำมาเพื่อการเปลี่ยนแปลง จะมีแนวโน้มที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้มากกว่าและรวดเร็วกว่า นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสุภาวดี แยมพรม (2549: 99) พบว่า แรงจูงใจในการใช้สารชีวภัณฑ์ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีเชิงความคิดเห็นของการใช้สารชีวภัณฑ์ในการปลูกหอมแดงของเกษตรกร โสรนันท์ เดิมศรีรัตน์ (2552: 86) พบว่า แรงจูงใจในการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ข้าว เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว วิเชียร ปัญญามัง (2550: 68) พบว่า แรงจูงใจในการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำในการปลูกผักของเกษตรกร พรพจน์ เชิญรัตนรักษ์ (2552: 130) พบว่า แรงจูงใจในการผลิตปาล์มน้ำมัน เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร และนิคม คำสองสี (2549: 105) พบว่า แรงจูงใจในการปลูกสับปะรดของเกษตรกรมีความเกี่ยวข้องเชิงบวกกับการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกสับปะรดของเกษตรกร ในเทคโนโลยีการเตรียมการก่อนปลูก การปลูกและดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยว

2.6.2 ตำแหน่งทางสังคม เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งเชิงความคิดเห็นอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการยอมรับ นั่นคือ เกษตรกรที่มีตำแหน่งทางสังคม จะยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งมากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรที่มีตำแหน่งทางสังคม จะ

เป็นผู้ที่พร้อมจะเปิดใจรับรู้ข่าวสาร เทคโนโลยีใหม่ๆ จากแหล่งต่างๆ เพื่อนำไปแนะนำและถ่ายทอดให้กับเกษตรกรรายอื่น และยังมีโอกาสได้พบปะกับเจ้าหน้าที่และเกษตรกรทั่วไปอยู่เป็นประจำ ทำให้ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ มากกว่าเกษตรกรที่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม จึงมีแนวโน้มที่จะยอมรับเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้มาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุภาวดี เข้มพรม (2549: 99) พบว่า สถานภาพการเป็นผู้นำ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีเชิงความคิดเห็นของการใช้สารชีวภัณฑ์ในการปลูกหอมแดงของเกษตรกร นคราญ พิมพ์โครต (2549: 67) พบว่า ตำแหน่งทางสังคมมีผลเชิงบวกต่อการยอมรับการผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกร แตกต่างกับนิคม คำสองสี (2549: 104) พบว่า สถานภาพการเป็นผู้นำท้องถิ่นมีความเกี่ยวข้องเชิงลบกับการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกสับปะรดของเกษตรกร ด้านการเตรียมการก่อนปลูก

2.6.3 จำนวนแรงงานทั้งหมด เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งเชิงปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการยอมรับ นั่นคือ เกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานทั้งหมดมากขึ้น จะมีการยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังลดลง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานทั้งหมดมาก จะมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังจำนวนมากและมีการจ้างแรงงานด้วย ซึ่งจะเป็นแรงงานจ้างชั่วคราว เวลาในการจ้างมีจำกัด เนื่องจากต้องไปรับจ้างปลูกให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ ต่อไป ดังนั้นการปลูกในพื้นที่จำนวนมากๆ นั้นจึงต้องรีบเร่งปลูก และอาจเนื่องจากที่เกษตรกรเห็นว่าการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังมีวิธีการที่ยุ่งยาก เสียเวลา จึงทำให้เกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกจำนวนมากๆ หรือมีจำนวนแรงงานทั้งหมดมากนั้น มีการยอมรับเชิงปฏิบัติในการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีน้อย ผลการวิจัยสอดคล้องกับจิตินันท์ คชนิล (2551: 85) พบว่า จำนวนแรงงาน มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกยางพาราของเกษตรกร และนิทัศน์ กาญจนภา (2546: 54) พบว่า จำนวนแรงงานมีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีชีวภาพในการปลูกพืชของเกษตรกร แตกต่างกับโถมศิริ แก้วเกตุ (2553: 140) พบว่า แรงงานในการปลูกข้าว ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกข้าวของเกษตรกร

2.6.4 อายุ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งเชิงปฏิบัติอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการยอมรับ นั่นคือเกษตรกรที่อายุมากขึ้น จะมีการยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพิ่มมากขึ้นด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรที่มีอายุมาก จะมีประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลังมาก มีความสามารถในการตัดสินใจเลือกใช้เทคโนโลยีในการปลูกมันสำปะหลังที่เหมาะสมได้ดีกว่าเกษตรกรที่มี

ประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลังน้อย หรือเกษตรกรที่มีอายุน้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนิคม คำสองสี (2549: 104) พบว่า อายุเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องเชิงบวกกับการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกสับปะรด และธวัชชัย วรสานต์ (2545: 87) พบว่า อายุของเกษตรกรมีความเกี่ยวข้องในเชิงบวกกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตทานตะวันในภาพรวม แตกต่างกับไสรนันท์ เดิมศรีรัตน์ (2552: 86) พบว่า อายุมีความเกี่ยวข้องในเชิงลบการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของเกษตรกรในขั้นตอนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว จารุวรรณ ไหญ่ยงค์ (2547: 147) พบว่า อายุของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติในการผลิตมันสำปะหลังที่ต้องตามคำแนะนำของทางราชการ และจรัส ดาวสวย (2544: 64) พบว่า อายุของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร

2.6.5 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งเชิงปฏิบัติอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการยอมรับ นั่นคือเกษตรกรที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากหรือเป็นประจำ จะมีการยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จะได้รับทราบข่าวสาร เทคโนโลยีใหม่ๆ พร้อมทั้งการส่งเสริมและคำแนะนำในการปฏิบัติตามเทคโนโลยีใหม่ๆ นั้น จึงทำให้มีการยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีมากขึ้นไปด้วยซึ่งสอดคล้องกับจรัส ดาวสวย (2544: 108) พบว่า การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกมันสำปะหลัง ในการทดลองปลูกพันธุ์ดีเพื่อเลือกพันธุ์ที่เหมาะสม และการปักท่อนพันธุ์ต้นฤดูฝนปักแบบเอียงหรือตรงส่วนปลายฤดูฝนแบบตรง และสอดคล้องกับ Fett อ้างโดย อำนวยศาสตร์ หัสดิน (2528: 9) ที่กล่าวว่า การติดต่อสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ทั้งความสัมพันธ์ตามแนวนิ่ง ได้แก่ การติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ ที่อยู่นอกชุมชนตัวเอง เช่น เกษตรตำบล เกษตรอำเภอ พัฒนาการ หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้านอื่นๆ และบุคคลที่มีการติดต่อในแนวราบ ได้แก่ การติดต่อกับบุคคลในชุมชนของตน เช่น ครู ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน เหล่านี้ย่อมจะก่อให้เกิดการยอมรับสิ่งใหม่ๆ ไว้อย่างมาก

2.7 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อ
การป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีปัญหากในการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีในประเด็นสารเคมีที่มีราคาสูงและหาซื้อได้ยากในระดับมาก พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะให้สารเคมีควรมีราคาถูกลง มีจำหน่ายตามร้านเคมีเกษตรทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับบุญธรรม จิตอนันต์ (2551: 84-85) ที่กล่าวไว้ส่วนหนึ่งว่าลักษณะและข้อจำกัดของ

ปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช หรือ เครื่องจักรกลทางการเกษตร เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของเกษตรกร ปัจจัยการผลิตต้องมีการกำหนดราคาขายไว้อย่างเหมาะสม มีการวางจำหน่ายให้ท้องถิ่นตามเวลาที่เกษตรกรต้องการใช้ ซึ่งหากสารเคมีมีราคาถูกลง และเกษตรกรสามารถซื้อได้ตามร้านเคมีเกษตรทั่วไป ก็จะทำให้เกษตรกรมีปัญหาด้านสารเคมีลดลง และนำไปสู่การยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งมากยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะตามเหตุและผลที่ปรากฏและค้นพบ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการส่งเสริมการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จังหวัดชลบุรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยนำผลการศึกษานี้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน สำหรับการวางแผนส่งเสริมการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งที่เหมาะสม และสอดคล้องกับปัญหาของเกษตรกรดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ ควรมีการส่งเสริม เยี่ยมเยือนและพบปะเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังอย่างสม่ำเสมอในเรื่องการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมี อันจะนำไปสู่การยอมรับของเกษตรกรมากยิ่งขึ้น โดยเน้นที่เกษตรกรที่มีตำแหน่งทางสังคม ที่จะสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดแก่เกษตรกรคนอื่นๆ ต่อไปได้

3.1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลางและพื้นที่ ควรมีการส่งเสริมให้เกษตรกรแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดงานรณรงค์ การอบรมให้ความรู้ การศึกษาดูงาน เพื่อให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งที่ติดมากับท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง ควรมีการจัดทำแปลงตัวอย่าง และจุดเรียนรู้การแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อให้เกษตรกรได้ศึกษาเรียนรู้และเห็นผลที่เกิดขึ้นจริง

3.1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับส่วนกลาง ควรกำหนดมาตรการสร้างแรงจูงใจในการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีให้เพิ่มมากขึ้น เช่น ส่งเสริมให้มีบริการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังในแปลงของเกษตรกร การสนับสนุนสารเคมีแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง ในช่วงเวลาที่เสี่ยงต่อการระบาดของเพลี้ยแป้งตามจำนวนไร่ที่เกษตรกรปลูกจริง และการอุดหนุนค่าสารเคมีแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังเพื่อให้สารเคมีมีราคาถูกลง พร้อมทั้งให้มีการกระจายสารเคมีให้ครอบคลุมพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง เกษตรกรสามารถหาซื้อได้ง่าย

3.1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องการค้นคว้าวิจัยการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้ง ควรหาวิธีการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้ง โดยหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมี แต่สามารถป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งได้อย่างทันท่วงที เช่น การใช้สมุนไพร การใช้แมลงศัตรูธรรมชาติ เพื่อเป็นการลดการใช้สารเคมีและเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่เกษตรกรมากที่สุด

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบและวิธีการของการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งที่เหมาะสมกับเกษตรกรในจังหวัดชลบุรีต่อไป

3.2.2 ควรมีการศึกษาเทคโนโลยีอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งของเกษตรกร เพื่อหาเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับเกษตรกรในจังหวัดชลบุรีต่อไป

3.2.3 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจในการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรี

3.2.4 ควรมีการประเมินผลการดำเนินงานส่งเสริมการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรี

3.2.5 ควรมีการศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังทั่วไป และมีการเพิ่มประเด็นอื่นๆ เช่น พันธุ์มันสำปะหลังที่ปลูก การดูแลรักษา การเข้ารับการฝึกอบรม รายจ่ายของเกษตรกร ซึ่งอาจจะมีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งของเกษตรกร

